

ספר

חלקת השדה

חלק שלישי

שאלות ותשובות, מאמרים ובירורים
בדיני המצוות התלויות בארץ

חיברתיו וערכתיו בחמת ה' עלי
שניאור ז. בלאאמו"ר הרה"ג ישראל שליט"א רווח
רב אזורי במועצה אזורית גזר
ויו"ר המכון למצוות התלויות בארץ
ומח"ס "קצירת השדה" "שביתת השדה" "תולעת שני" ועוד

בהוצאת

המכון למצוות התלויות בארץ
בית עזריאל

שנת התש"ע

הספר יוצא לאור בסיוע
משרד התרבות והספורט – מינהל התרבות

©
כל הזכויות שמורות

המכון למצוות התלויות בארץ
מושב בית עוזיאל
ד.נ. שמשון מיקוד : 99794
טלפון : 08/9214829
פקס : 08/9207911
דואר אלקטרוני : macon@bezeqint.net

דפוס ש.מ. בת-ים
טל : 03/5539275

Shlomo Aoshe Amar
Rishon lesion chief rabbi of Israel
President of the great rabbinical court

שלמה משה עמאר
הראשון לציון הרב הראשי לישראל
נשיא בית הדין הרבני הגדול

בעה"ת"ש. באחד בשבת "צום העשירי" י' טבת התש"ע

אגרת ברכה

כב' ידידי וחביבי, ליש ולביא, איש חי ורב פעלים, בעניני זרעים ותולעים, בודק וחוקר עד היכן שידו מגעת, בהבנת המציאות לאשורה, ומשתל למצא תשובה בהלכה, סדורה וערוכה, מתוך דברי הפוסקים חדשים גם ישנים, ראשונים ואחרונים, אשר לשם זה הקים בזמנו את המכון למצות התלויות בארץ, במושב בית עוזיאל שהוא בראשות הרב המקומי **הרה"ג רבי שניאור זלמן ריוח שליט"א** שהוא המוליך והמביא בכל זה, ומשתדל לחבר חיבורים בענינים אלו, ובזמנו גם החלו בחיבורים מיוחדים לתלמידי הת"ת ובתי הספר שתועלתם לא תסולא בפז ויה"ר שיזכו להשלימם לתועלת הרבים.

והן עתה אתא ואתי מתניתא **ש"ת חלק השדה חלק ג'**, וראיתי שכמעשהו בראשונים כך ממשיך וחורז, להשיב ולהרחיב בדינים אלו, יתן ה' רבים יחכמו בה ויעסקו בהם לש"ש, להגדיל תורת הזרעים והלכותיה, לכללותיה ולפרטיה, לטעמיה גם דקדוקיה, אשרי הרודף אחריה, לחזר זכות אחיזתנו בארץ קדשנו, אחיזת אבותינו, שבזכות המצוות התלויות בה, אנו נשרשים בה, וה' יטענו בגבולנו, לשום שלוח בארמונותינו, וישבית חיה רעה מארצינו, וחרב לא תעבור במחנינו, וישמע בערי יהודה ובחוצות ירושלים ובכל רחבי ארצינו, קול ששון וקול שמחה, קול חתן וקול כלה, קול מבשר מבשר ואומר ובאו ציון ברנה ושמחת עולם על ראשנו בב"א.

ומדי עוברי בין תשובתיו כמדלג על ההרים באתי שהביא את מה שכתבתי בעוניי בענין "צמח הוחובה" שעושים ממנו משחה לגוף, שאותה כתבתי להמחבר נר"ו. וכן מה שכתבתי לחתני הרי"מ נר"ו בענין "עלי הקאת". ובשניהם העליתי שחלה עליהם קדושת שביעית לענין סחורה, וכן לאסורי הפסד וכדו', אך מותר להשתמש בהם כדרכם.

וראיתי שבסוף התשובה כתב הערה קצרה לדחות את מה שכתבתי, בטענה שעל הקאת טעמם רע ומר, רק שהם התרגלו לטעם זה, וחושבים בעצמם שיש לו מעלה שהוא ממריץ, וכו', אך לשאר האנשים הוא ממש מאוס, ולא גרע (עדיף) מטבק וכו', וכיון שכן נראה לי הקטן שעדיין אין הנאתו שווה לכל אדם, ואין בזה קדושת שביעית, ובזה הוא בודאי שונה מצמחי מרפא או ויטמינים שמשמשים גם לבריאים, ואדרבה גם ענין זה תופס תאוצה גדולה בכל העולם, להבדיל מעלי הקאת. ולזה כתבתי להלכה בספרי "שביתת השדה" (פ"ט ס"ג) שאין בו קדושת שביעית. עכ"ל. ומתוך הערה

זו ראיתי שלרוב טרדותיו לא למד את התשובה שכתבתי לו, ולא שם לבו לכל מהלכיה. שאלמלא כן לא היה כותב כן, די שם טעמים רבים וחזקים שא"א לדחותם בקש.

וגם עצם הסברא עליה סמך לדחות התשובה ונטה קו לפסוק שאין קדושת שביעית בעלי הקאת, אינה מוכרחת כלל, שיסודו הוא, שעלי הקאת טעמם רע ומר. וזה לא נכון, שכל לועסי הקאת נהנים ממנו, מטעמו והמרירות שיש בו הוא הטעם המיוחד שלו, ולדוגמא תראה את אוכלי החרף כמה נהנים בו, ואחרים מואסים אותו. וכמובן גם מסגולותיו והשפעותיו, ואני מכיר רבים שאינם בני תימן, ולעסו כמה פעמים קאת ונהנו, ולא אמר אחד מהם שטעמם מר ורע, לכל היותר אמרו שאין בהם טעם, והוא נכון שאין טעמם מתוק, ולא ערב להו לאינשי בדרך כלל אלא מה שהוא מתוק או קרוב אליו ובזה אין מתיקות, אך אין בו מרירות ולא טעם רע אחר, וידוע שאינם לועסים את כל העלים אלא רק לולבי הקאת שהם עלים רכים ועדינים, ותוך כדי לעיסה הם שותים מעט תה או קפה או נותנים מעט סוכה בפה, ונאמר לי שחלק ניכר מהעלה הם בולעים, ולא רק המיץ לבדו. תדע שנמכר במחיר גבוה וחלילה קטנה של קאת עולה בסכום שאפשר לקנות עשר חסות של חסלט או כוסברה וכו', וזה מעיד על חשיבותו. ואין לי ספק שגם הנענע שיש עדות שאוכלים את העלים שלו, ואחרים שמשתמשים בו כדי להוסיף טעם בתה, אינם מסוגלים לאוכלו, ורבים מהם יעדיפו טעם עלי הקאת מעלי הנענע. וכן תמצא רבים שיעדיפו עלי קאת מעלי שאר ירקות שלא הורגלו בהם, וא"א לומר שזה מאוס. ובני מרוקו רגילים לאכול "כרשוף" והוא דומה מעט לכרפס אבל חשוב ממנו שבעתיים וגם יותר, ואוהבים אותו מאוד, והוא מר בטעמו, ואדרבא זה הוא יופיו וחשיבותו וקונים אותו גם בדמים יקרים וטורחים רבות בהכנתו, ולא יחליפוהו בשום ירק, וכמדומני שאין עדה אחרת שאוכלים את זה, ופשוט וברור שאין לו דין עצים, שהרי לועסים ויונקים ממנו את החומר הפנימי שלו ופועל פעולתו, והם אדוקים בו מאד מאד, וטוענים שגם טעמו טוב ומשרה שלווה ורוגע, וגם ממריץ ומעורר ועוד סגולות.

ולדוגמא אציין את לשון הרמב"ם ז"ל (פ"ז ה"ד) וז"ל, וכל שאינו לא למאכל אדם, ולא למאכל בהמה אינו ממין הצובעים, הואיל ואינו לעצים, יש לו שביעית ולדמיו שביעית. עכ"ל. (הבאתי בסוף אות א' שם). נמצא דכל שנהנים ממנו יש בו קדושת שביעית, אא"כ הוא דומה לעצים שאין הנאתו וביעורו שוים, שהעצים נשרפים ורק אחר שנעשים גחלים מתחילים לתת הנאתן, שאז הם מבשלים ואופים וכו', ולמדו את זה מהפסוק, והיתה שבת הארץ לכם לאכלה. דרשו מתיבת "לכם" שהוא לכל דרככם, אלא שצריך שיהיה דומה לאכילה, שכתוב לאכלה, מה אכילה הנאתה וביעורה שוה, גם לכל צרככם בעיני שתהיה ההנאה והביעור שוים שבשעת הנאתן הם מתבררים וכלין. והדוגמא היא שמן למאור, שבשעה שמתכלה ע"י הבערה באותה עת הוא נותן אורו, שלא כעצים שרק אחר ביעורן נותנים הנאתן. וכאן הנאתן היא על ידי הלעיסה, וגם כילוין הוא בלעיסה ושיון הן החדא נפקן וחדא שריין, והרי זה דומה לכל אכילה שההנאה היא באכילה, והביאור ג"כ באכילה, כאשר יבער הגלל עד תומו.

ומה שאין כל העולם לועסין אין זה משום שאין בהם הנאה, אלא שלא רגילים לרעיון לשבת וללעוס, ונראה להם מוזר, אבל אלה שניסו לא נגעלו מזה, לא מהטעם ולא מהריח. ואם ישוב ויעיין בעיון הראוי יראה שהדברים ברורים ופשוטים¹.

וכן ראיתי לחתני הרי"מ נר"ו שגם הוא הדפיס תשובתי הנ"ל, בספרו שדה יחזקאל ח"א, ובספרו שדה יחזקאל ח"ב בסוף התשובות כתב להעיר על דברי שם ולסתור אותם והקשה על מה שפירשתי בירושלמי, ולא זכר מה שכתבתי שם שהגאון מוהר"ח קניבסקי שליט"א בדרך אמונה כתב פירוש זה שכתבתי בעוניי, משם ספר "מי זיו" על שביעית, והוא ספריו של מו"ר הגאון הגדול רבי משה דויטש זצ"ל מראשי ישיבת תפארת ציון מיסודו של החזו"א בעה"ק בני ברק ת"ו, ונתתי שמחה בלבי שכיוונתי בזה לדעתו הגדולה, ואע"פ שבדרך אמונה שם מקשה עליו, הנה כתבתי שם לישוב דבריו.

ובשדה יחזקאל הקשה עלי מהברייתא שם דחלה קדושת שביעית בדם וצר דמיירי לענין קדו"ש ולא לענין לעשות כבסים מאוכל אדם. וקושיא זו כבר הקשה אותה בד"א שם, וכתבתי שם ויישבתי גם קושיא זו ע"ש. ומוכרחים לומר שלא הספיק לראות הכל וגם לא התאמץ להעמיק בסוגיא, ואע"ג דמנחתי מנחת עני היא כידוע, מ"מ עמל רב הושקע בה, והיוד"ת יודע, ובטוחני בחסדי ה' שכל המעיין ביושר ובנחת להבין הדברים אעפ"י שהסוגיא קשה ועמוקה, יראה שאין מקום להערות אלו. ואולי יחון ה' ויתן לי כוח וזמן לבאר שיחתי עוד בביאור רחב יותר. ולה' הישועה.

מברכו בכל לב

שלמה משה עמאר

הראשון לציון הרב הראשי לישראל

¹ חלילה לי מעשות כדבר הזה, להשיב או לדחות תשובת מו"ר שליט"א, ואינני ראוי עדיין להבינה וק"ו שלא לדחותה. אלא כל כוונתי היה להליץ על מה שכתבתי בשביתת השדה שאין בזה קדו"ש. ועדיין במציאות אני עצמי ניסיתי ועוד הרבה שסביבי ובפרט שיש אחד מהוותיקים שעובד במכון שמשמש בזה כבר עשרות שנים, וניסה להביא לכל מיני אחרים וכולם כאחד ענו ואמרו שטעמו מאוס תוצאותיו רעים על השיניים והריח ועוד, ולכן לא אחד מהם חזר להשתמש בזה. ואדרבה כאשר כיום רוצים להפיץ זאת ולנצל את הטוב שכן יש בזה לציבור הרחב הפכו את העלים לגלולות שיש בהם רק התועלת וללא הצורך ללעוס ולקבל את שאר החסרונות. ולא ניסו להפיץ כמות שהוא אצל שאר בני אדם כי הם דחו את זה מכל וכל, ואם כן כיצד אפשר לחשוב זאת כהנאתו שווה בכל אדם, וזאת הסיבה מדוע כתבתי בספרי שאין בזה קדושת שביעית. **ש.ז.ר.**

ברכת אב

ב"ה, לסדר "ואלה בני ישראל" תש"ע

הן ראיתי אור יקרות הנותן אמרי שפר, את ספרו רב הכמות ורב האיכות "חלקת השדה" – חלק שלישי, על הלכות המצוות התלויות בארץ להלכה ולמעשה של בני יקירי הרה"ג המפורסם לשם ולתהילה בשערים המצויינים בהלכה הרב שניאור זלמן ריוח שליט"א – רב האזורי במועצה אזורית גזר וראש המכון למצוות התלויות בארץ, המאיר לארץ ולדרים בצורה ברורה ובהירה, בעיון ישר ומעמיק ומברר כל הלכה על פי רבותינו הפוסקים ראשונים ואחרונים וכבר איתמחא גברא בספריו הקודמים שעלו על שלחן מלכים – מאן מלכי רבנן.

והנני מודה לבורא עולם אשר זיכני לראות את בני הרב המחבר שליט"א שוקד בתורה ולן בעומקה של הלכה לזכות את הרבים ולהצילם מעוון ובפרט בקרב החקלאים שומרי תורה ומצוות השותים בצמא את פסקיו הלכה ולמעשה.

ואני אברך את בני אהובי הרה"ג רבי שניאור זלמן ריוח שליט"א שימשיך ויעלה במעלות התורה והיראה לחבר עוד חיבורים לזכות בהם את הרבים, וזכות הרבים תעמוד לו שלא תצא תקלה מתחת ידו ויזכה לראות את כל בניו גדולים בתורה ויראת שמים טהורה אמן.

הכותב וחותם – ישראל אשר בך אתפאר
ישראל בן אאמו"ר יעיש רווח

בשער הספר

יתעלה הנותן וישתבח המשפיע, יתגדל המברך ויתקדש היוצר
ישיש הנוטע ויגיל הקוטף, ישמח הזורע וירון הקוצר
יתבונן האורה ויתפלל המוסק, יאמין השותל ויראה הבורר
כי מהפסוק דרשו על המשנה, חכמינו הקדושים זכרונם לברכה
והיה אמנות עתיך חסן ישועת חכמת ודעת יראת הויה היא אוצרו
סדר זרעים זה אמונה – שמאמין הזורע בחי העולמים

אמר ריש לקיש: מאי דכתיב והיה אמנות עתיך חסן ישועות חכמת ודעת וגו', אמנות - זה סדר זרעים, עתיך - זה סדר מועד, חסן - זה סדר נשים, ישועות - זה סדר נזיקין, חכמת - זה סדר קדשים, ודעת - זה סדר טהרות. ואפילו הכי יראת ה' היא אוצרו.

מס' שבת דף לא ע"א

על דברי ריש לקיש בגמרא שאמונה זה סדר זרעים מביאים שם רבותינו בעלי התוספות ז"ל [בד"ה אמנות] את דברי הירושלמי "שמאמין בחי העולמים וזורע" עכ"ל. ולכאורה יש להבין שאם על פעולת הזריעה קבע ריש לקיש בגמרא שם שזה "אמונה", לכאורה הרי מעשים שבכל יום שגם העכו"ם זורעים את שדותיהם, ואין להם אמונה? ואם כן היכן מוכח שסדר זרעים זה אמונה?

ובאמת קושיא זו כבר הקשה הגאון רבי צדוק הכהן מלובלין בספרו פרי צדיק על פרשת בראשית, שאחר שכתב על מעלת קדושת השבת והשפעתה על ששת ימי המעשה, הוסיף וכתב "והששה דברים הנזכרים הם נגד הארת ששה סדרי משנה שבתורה שבעל פה שמצד המקבל ולכן באים במספר ששה שהוא גם כנגד מדת יסוד שהוא המקשר השפעת החמישה אורות להמקבל. והמה נשפעים מקדושת שבת לכל ששת ימי המעשה" ובהמשך דבריו הביא את דברי הגמרא בשבת הנז', על מה שסמכו חז"ל את קדושת סדרי המשנה על הפסוק בישעיה, והיה אמנות עתיך וגו', והקשה שם כנ"ל שלכאורה גם העכו"ם זורעים אף שאין להם אמונה. ועל כך השיב חז"ל: "רק זהו דייקא הרבותא מאמונת ישראל הגם שעושה מעשיו שעל פי דרך הטבע מחייב כן כענין הזריעה שהוא מצמיח שעולם כמנהגו נוהג. עם כל זה יודע בטח שהכל הוא מהשגחת הבורא אפילו דבר הנעזב לפעולת האדם". ועוד ראה בספרו שם בדרוש לחנוכה שגם הביא את דברי הגמרא הנז', וכתב חז"ל: "וזה ענין מה שאמרו אמנות זה סדר זרעים וכתבו תוס' מירושלמי שמאמין בחי העולמים וזורע. והיינו שהאומות זורעין וסוברין שמצמיח בטבע וישראל מאמינים בחי העולמים שהוא מצמיח". ובספרו על חומש דברים בדרוש לערב יום הכיפורים כתב חז"ל: "והיינו דאומות העולם

זורעין על סמך זה שאחר הזריעה יצמח על פי הטבע אבל ישראל מאמינים שאף שזורע וצומח הוא רק מכה חי העולמים ואין תולין בטבע".

ועוד מצאתי בחידושי הרב שפת אמת על הש"ס במסכת ברכות (דל"ה ע"א) שביאר את דברי הגמרא שם האומרת שאסור לו לאדם שיהנה מהעוה"ז בלא ברכה, והקשה השפ"א שלכאורה תיבת "לו" מיותרת. וביאר כי מצד חיוב מהש"י אין חיוב לברך דהא כתיב והארץ נתן לבנ"א אולם מצד כי לה' הארץ ומלואה תבל ויושבי בה א"כ כל הארץ והברואים שבתוכה הכל להש"י א"כ מצד האדם צריך לברך להש"י כיון שהכל ממנו וזהו פ"י לו, וסיים שזה עיקר האמונה. והביא שזה מה שכתב לבאר מור זקנו את דברי הגמרא בשבת שאמונה זה סדר זרעים, שמאמין בבורא עולם וזורע ועי"ז מתקן כל עוה"ז השפל במה שמכירין בדבר טבעי שהיא מהש"י ממשיך הדברים להש"י וזהו אמונה שהיא לשון המשכה ועי"ז הי' כל הבריאה. עכ"ד. [וא"כ מובן שבעכו"ם לא שייכא אמונה זו כי חושב שהעולם מתנהל בדרך הטבע].

כלומר לימדונו הרב מלובלין והשפת אמת דרגה נוספת באמונת היהודי שמאמין בבורא עולם אמונה מוחלטת וכל הטבע שהוא רואה בעיניו אומר עליו "מה רבו מעשיך ה' ותולה את כל הטבע באופן מוחלט בבורא עולם, וכל זה להבדיל מהעכו"ם. ויודע הוא בבירור שכל הנהגת העולם רק מהי"ת לבדו, ללא כל פעילות כלשהו מצידו. ומכאן הוא ממשיך לדרגת בטחון מוחלטת בה' שינהיג את הטבע באופן המועיל לבני האדם, ובכך הוא סומך את בטחונו בה' על פרנסתו ופרנסת בני ביתו, שהכל יצמח ויגדל לאחר שהוא זרע.

ובזה נראה לי לפרש את הפסוק בתהילים: "בטח בה' ועשה טוב שכן ארץ ורעה אמונה" (פר' ל"ז פס' ג) ובמבט ראשון לא ברור ההקשר של אמונה ומרעה, ורש"י ז"ל פירש שם שהכוונה על תוצאת המרעה, כלומר תאכל ותתפרנס משכר האמונה שהאמנת בהי"ת, וכן פירש במצודות דוד ראה שם. ובאבן עזרא ביאר שרועה הוא מלשון שומר כמו שומר העדר, וגם האדם עליו להיות שומר אמונים. אולם עפ"י האמור אפשר לבאר ש"רעה" היא דרגה באמונה, כי הצאן כאשר הוא רועה, הוא איננו שואל על המחר אלא רועה ושבע כל מה שצריך להיום, ואיננו דואג על המחר אלא בטוח הוא שגם מחר וגם לאחריו יהיה לו כאן אוכל בשפע בשדה המרעה. וזה מה שאומר דהע"ה שעל האדם להיות בדרגת אמונה כמו מי שרועה כלומר כמו הצאן, שבטוח לחלוטין וללא כל שאלות כי כל מה שיש לו היום יהיה לו גם מחר, כך על האדם להאמין באמונה מוחלטת שכל מה שהוא רואה מול עיניו בטבע, הכל הוא מהי"ת, ועליו להיות מאמין ובטוח בה' שגם מחר הוא יתפרנס ויהיה ניזון ממה שיקציב לו הי"ת. ושור"ר שכן פירש רבינו המלבי"ם על הפס' שם שעל האדם להידמות לכבש הרועה במרחב שרועה ומאמין שההרים יצמיחו תמיד עשב מרעה להשביע רעבוננו. ותל"ת שכיוונתי לדבריו.

אודה לה' בכל לבב בסוד ישרים ועדה, על שזיכני להשלים את הכרך השלישי של השו"ת "חלקת השדה" על סדר זרעים. וב"ה העיסוק בתורתנו הקדושה הוא המחייב נפש כל חי, והוא ממשיך לאדם את כל הכוחות לעשות את כל פעילותו כאן בעולמינו השפל. וב"ה רבו התשובות והמאמרים על סוגיות מצוות הארץ ועל שאר עניני הכשרות, עד שגם החלק הזה גדל כל כך לאחר עיצובו, עד אשר חילקתי אותו כשחלק נוסף ייצא בע"ה ככרך רביעי מסדרה זו, והחלק האחר העוסק בעיקר בעניני כשרות צירפתי לעוד נושאים של או"ה, נדה, תולעים ועוד, יחד עם ענינים אחרים מחלק אורח חיים, והם ייצאו בנפרד כספר שו"ת "שש משזר" שבעזה"י אני תפילה שיראה אור בקרוב ממש. ותפילתי לפני השי"ת שכשם שזכיתי ששאר הספרים שיצאו לאור עד כה התקבלו באהבה אצל לומדי התורה ובפרט לומדי תורת זרעים, גם חלק זה יהיה לתועלת, וגם אם חידוש אחד ראוי ימצא בו, והיה זה שכרי.

לסיום ברצוני לברך את האכסניה שבה אני עמל על הוצאת כל ספרי את "המכון למצוות התלויות בארץ", שנמצא תחת נשיאותו של מרן הראש"ל הגאון רבי עובדיה יוסף שליט"א, ובהדרכתו של מורה דרכינו מורי ורבי הראשון לציון הגאון רבי שלמה משה עמאר שליט"א שמפנים את זמנם היקר מאד על מנת לענות לשאלותינו ולהדריכנו בדרך הנכונה והראויה. יהי"ר שה' יאריך ימיהם מתוך שובה ונחת, וימשיכו ללמד ולהדריך את עם ישראל תורה ודעת עד ביאת גואל ועד בכלל. וכאן המקום איתי לברך את כל חברי, רבני ועובדי המכון כל אחד בחלקו על העזרה והסיוע שלהם כל אחד בתחומו, ובפרט לידידי העורך הרב מאיר שטורך שליט"א חוקר ועורך ראשי של ההו"ל של פרסומי המכון. שטרח להוציא את הספר ככלי נאה וראוי להגישו לפני הלומדים. יהי"ר שחפץ ה' בידם יצלת, וימלא ה' משאלות לבם לטובה ולברכה, ויזכו לראות את זרעם זרע קודש עובד ה' ביראה וטהרה.

ולי נאה לברך ולהודות להורי היקרים שליט"א, על אשר הדריכוני ומסייעים בידי עצה ותבונה בגשמיות וברוחניות עד היום הזה, יהי רצון שיאריכו ימים ושנים טובים ובריאים ויזכו לרוות נחת יהודית מכל יוצאי חלציהם. ואחריהם בקודש למו"ח ורעייתו שיחיו, אברכם בברכת הדיוט שיזכו לרוות נחת מכל יוצ"ח מתוך בריאות גו"נ.

זכות מיוחדת היא לי לברך את רעייתי נו"ב הרבנית רחל תליט"א שעליה נאמרו הדברים כפשוטן "כל שלי שלה הוא" על עזרתה וסיועה בכל עת ובכל זמן, ומסייעת בידי בכל העניינים הן הרוחניים והן הגשמיים ואף נוטלת על שכמה הרבה מעול הרבנות בהעברות שיעורים והרצאות לכלות, שיעורים לנשים בענייני אמונה ובטחון, פרשת שבוע והלכה, כשרות המזון ועוד, והדברים ברורים שלולי הסיוע המתמיד שלה, ספר זה עם שאר הספרים לא היה רואה אור עולם. יהי"ר שנזכה לראות רוב נחת יהודית מילדינו שיחיו ונזכה לראותם ת"ח ויראי השם, הולכים בדרך ה'. ונזכה לראות בשמחתם מתוך בריאות גו"נ.

בברכת התורה

המחבר

תוכן עניינים

שו"ת חלקת השדה חלק שלישי

תרומות ומעשרות

סימן א בדין אתרוג טבל או אתרוג שקבע מקום למעשר ראשון, אך לא הוציא ממנו את המעשר ראשון ללוי

יג

סימן ב אימתי הזמן הנכון להפריש תרומות ומעשרות בבננות, והאם קודם הבחלתם דינם כלפני גמר מלאכה

כ

סימן ג תשובת מו"ר הראש"ל הגאון רבי שלמה עמאר שליט"א בדין הנ"ל

כב

סימן ד בעניין הפרשת תרומות ומעשרות מירקות הגדלים בעציצים בתוך מבנים

לג

סימן ה בעניין הפרשת תרומות ומעשרות מפולפא של פירות הדר

סימן ו אודות האופנים השונים של נתינת מעשר עני

מב

מג

סימן ז אודות נתינת המעשר ראשון ללוי בזמן הזה ובאופנים השונים לקיום הנתינה

מה

ערלה

סימן א בדין ברכת האילנות על פרחים של אילנות המורכבים האסורים משום כלאים ועל אילנות שהם בתוך שלש שנות ערלה

מז

סימן ב מאיזה גובה של מקום

ההרכבה יש למנות ערלה מחדש

נה

סימן ג בדין עלי צבר הנאכלים האם נוהג בהם ערלה

נו

כלאים

סימן א בדין זרע פלפלין בתוך כרם צעיר לענין איסור כלאי הכרם

סה

סימן ב תמצית דיני כלאי אילן כולל טבלה המציינת את הכלאים המצויים באילנות השונים

פ

סימן ג בעניין זריעת גידולי חיפוי בכרם יין מכתב ממו"ר הג"ר שמ"ע שליט"א ליקב דלתון ומהרב המקומי

פט

סימן ד בעניין זריעת גידולי חיפוי בכרם יין - תשובה לרב הייב

צ

סימן ה בכמה שאלות בדיני כלאי הכרם

קב

סימן ו מהו הגדר של עשב שמקיימין באותו מקום, לענין כלאי הכרם. ובדין קטניות בכרם

קח

הפרשת חלה

סימן א בדין חובת שריפת תרומה טמאה [מן הפירות] ובדין חובת שריפת חלה טמאה. ואם יש חילוק באם הפריש פחות מכזית

קיד

סימן ב גילוי דעת שפרסמתי
ברבים אודות חובת שריפת החלה
הטמאה

קכד

סימן ג בדין עיסה העשויה ליחלק,
אם יפרישו חלה מעיסה זו

קכו

שביעית

סימן א עקירת עצי זית לשם
הרחבת המושב עבור דירות מגורים

קכט

סימן ב מהו גודל הנקב בעציץ
כדי שייחשב כאינו נקוב לעניין
שביעית

קלג

סימן ג פפריקה שנקטפה לאחר
כניסת השמיטה האם חל עליה
קדושת שביעית

קלה

סימן ד תשובה נוספת בדין הנ"ל

קלט

סימן ה בדין משלוח מנות בפורים
מפירות שקדושים בקדושת שביעית

קמה

סימן ו שדה שעלו בה עשבים
הראויים לבהמה, האם מותר למוכרם
לנכרי

קנ

סימן ז בדין קדושת שביעית בשמן
העשוי מצמח החוחובה

קנו

סימן ח תשובה בדין הנ"ל ובתוך
הדברים דן גם על דין עלי הקאת
ממו"ד הראש"ל הגרש"מ עמאר
שליט"א

קסד

סימן ט דין הבננה שגדלה בשנה
השביעית ונלקטה בשנה בשמינית

רח

סימן י שאלה על חלוקת פירות
שביעית שברשות בית הדין באמצעות
רשות השיווק

רטו

סימן יא תשובה לכב' הרב השואל
בדין הנ"ל

ריח

סימן יב תערובת שמנים של
קדושת שביעית ושל נכרי הנמסקים
באותו בית בד

רכד

סימן יג תרומות ומעשרות מפירות
שבאוצר בית דין, אולם החקלאי
למעשה מתנהג כבעלים של הפירות

רלב

סימן יד תקציר דיני ד מינים
לעניין שביעית

רלד

סימן טו מהו גדרו של גג כדי
שהוא ייחשב "בית" לעניין שמיטה

רלח

סימן טז האם די בפריסת יריעת
ניילון על הקרקע, שייחשבו העציצים
שעליו מנותקים אף אם הם נקובים

רמג

סימן יז האם מותר להסיר קוצים
מעץ האתרוג בשביעית

רמו

גבולות הארץ

סימן א כמה דינים הקשורים
לגבולות הארץ לשיטת הרמב"ם

רמח